

Yeni Kararlar

İÇİNDEKİLER

Yeni Kararlar

1. Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi 2011-2016 [2010/201] 1
2. 2011-2013 Yıllarında Kamu Ar-Ge ve Yenilik Fonlarının Kullanımında İzlenecek Politikalar [2010/202] 3
3. Araştırma Altyapıları Yol Haritası ve Araştırma Merkezlerine İlişkin İdari ve Yasal Düzenlemeler [2010/203] 5

6.1. Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi 2011-2016 [2010/201]

KARAR

2010/201 Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi 2011-2016

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- 2009/202 Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın Hazırlanması

SORUMLU KURULUŞLAR

- TÜBİTAK

İLGİLİ KURULUŞLAR

- TARAL Kapsamındaki Kuruluşlar

GEREKÇE

Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi (UBTYS) 2011-2016'nın stratejik ve bütüncül bir biçimde uygulanması ve izlenmesi, bilim, teknoloji ve yenilik atılımının ivmelenerek sürdürülebilirliğinin sağlanmasında hayati önem taşımaktadır. Bu nedenle, BTYK 22. Toplantısı'nda 2009/201 no.lu karar altında 2011-2016 dönemi için temel eksenleri, amaçları ve stratejileri ortaya koyan UBTYS 2011-2016'nın izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik bir sistematüğının oluşturulması gerekliliktir. Oluşturulacak sistematüğün, stratejiler altında oluşturulacak eylemlerin güncellenmesine/yenilenmesine açık olmasının önemli olduğu değerlendirilmektedir¹. Bu kapsamda UBTYS 2011-2016'nın uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesinde kullanılması önerilen sistematik, aşağıda sunulmaktadır.

- İlgili kurumlarca UBTYS 2011-2016'nın belirlenen stratejiler çerçevesinde gerçekleştirilmesi planlanan eylemler, strateji belgesinin kabulünü takiben her yıl 1 Kasım tarihine kadar TÜBİTAK Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Daire Başkanlığı'na (BTYPDB) gönderilir².
- TÜBİTAK ilk aşamada, UBTYS 2011-2016'da belirlenen stratejiler ile ilgili kurumlardan gelen eylem önerilerini toplar. Sonrasında bu eylemler, TÜBİTAK koordinasyonunda kurumlar arası eşgüdüm içerisinde nihai haline getirilir ve Bilim ve Teknolojiden sorumlu Devlet Bakanına sunulur.
- Eylemler, Bilim ve Teknolojiden sorumlu Devlet Bakanı tarafından ilgili Bakanlıklar aracılığı ile kurumlara gereği için iletilir.
- Eylemlere ilişkin gelişmeler sorumlu kurumlar tarafından her altı ayda bir³ BTYK sekreteryasına (TÜBİTAK) bildirilir ve en yakın BTYK toplantısında raporlanır.
- Bu süreç UBTYS 2011-2016 döneminde her yıl için tekrarlanır.

¹ UBTYS 2011-2016 eksenleri kapsamındaki stratejiler **5 yıl için** belirlenmiş olup stratejilere ulaşılabilmesi için yürütülecek eylem, proje ve faaliyetler her yıl ilgili kurumlar tarafından belirlenecektir.

² UBTYS 2011-2016'nın 2011 yılı eylem önerileri ilgili kurumlarca 31 Ocak 2011 tarihine kadar TÜBİTAK'a gönderilecektir.

³ BTYK 4 Ekim 1983 tarih ve 77 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yılda en az iki defa toplanmaktadır.

KARAR

Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın adının Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi (UBTYS) 2011-2016 olarak değiştirilmesine, UBTYS 2011-2016'nın onaylanmasına, UBTYS 2011-2016'da belirlenen stratejilerle ilgili eylemlerin BTYK Sekreteryası (TÜBİTAK) tarafından izlenmesine ve UBTYS 2011-2016 özelinde sekreterya tarafından kurumlar arası eşğüdümün sağlanmasına; bu kapsamda UBTYS 2011-2016'nın uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesinde kullanılması önerilen sistematığın aşığıdaki gibi olmasına karar verilmiştir:

- İlgili kurumlarca UBTYS 2011-2016'nın belirlenen stratejiler çerçevesinde gerçekleştirilmesi planlanan eylemler, strateji belgesinin kabulünü takiben, 2011 yılı için, 31 Ocak 2011'e kadar; diğer yıllar için 1 Kasım tarihine kadar TÜBİTAK'a gönderilir.
- TÜBİTAK ilk aşamada, UBTYS 2011-2016'da belirlenen stratejiler ile ilgili kurumlardan gelen eylem önerilerini toplar. Sonrasında bu eylemler, TÜBİTAK koordinasyonunda kurumlar arası eşğüdüm içerisinde nihai haline getirilir ve Bilim ve Teknolojiden sorumlu Devlet Bakanına sunulur.
- Eylemler, Bilim ve Teknolojiden sorumlu Devlet Bakanı tarafından ilgili Bakanlıklar aracılığı ile kurumlara gereği için iletilir.
- Eylemlere ilişkin gelişmeler sorumlu kurumlar tarafından her altı ayda bir⁴ BTYK sekreteryasına (TÜBİTAK) bildirilir ve en yakın BTYK toplantısında raporlanır.
- Bu süreç UBTYS 2011-2016 döneminde her yıl için tekrarlanır.

EK

- -

⁴ BTYK 4 Ekim 1983 tarih ve 77 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yılda en az iki defa toplanmaktadır.

6.2. 2011-2013 Yıllarında Kamu Ar-Ge ve Yenilik Fonlarının Kullanımında İzlenecek Politikalar [2010/202]

KARAR

2010/202 2011-2013 Yıllarında Kamu Ar-Ge ve Yenilik Fonlarının Kullanımında İzlenecek Politikalar

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- 2010/201 Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi 2011-2016

SORUMLU KURULUŞLAR

- Kamu Fonları Kullanarak Ar-Ge ve Yenilik Desteği Veren Tüm Kamu Kurum ve Kuruluşları

İLGİLİ KURULUŞLAR

- TARAL Kapsamındaki Kuruluşlar

GEREKÇE

Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin desteklenmesi için ayrılan kamu kaynaklarının, BTYK'nın 22. toplantısı'nda onaylanan Ulusal Bilim, Teknoloji ve Yenilik Stratejisi 2011-2016 kapsamında belirlenen amaç ve stratejilerin etkin bir şekilde yerine getirilmesine yönelik olarak kullanılması için politikalar belirlenmesi gerekmektedir.

KARAR

2011-2013 yıllarında Ar-Ge ödeneği olarak kullanılacak kamu kaynaklarının proje ve programlara dağıtılırken aşağıdaki esaslara uyulmasının önerilmesine karar verilmiştir.

1. 2011-2013 yıllarında öncelikle mevcut Ar-Ge ve yenilik kapasitemizi tüm gücüyle harekete geçirecek projeler desteklenecektir. Ayrıca, ileri uzmanlık merkezleri de desteklenecektir.
2. Mevcut kapasitenin tam güçle çalışabilmesini sağlamak için ihtiyaç duyulan teknisyen, ikincil teçhizat gibi ilaveler için destek verilebilecektir.
3. Ar-Ge ve yenilik desteklerinde öncelik verilecek projeler:
  - a. Ar-Ge ve yenilik kapasitesinin güçlü olduğu alanlarda hedef odaklı yaklaşımları, ivme kazanmamız gereken alanlarda ihtiyaç odaklı yaklaşımları ve tabandan yukarı yaklaşımları teşvik eden,
  - b. Türkiye Araştırma Alanı'nın (TARAL) dokusunu sağlamlaştıracak şekilde oluşturulacak çok ortaklı ve çok disiplinli Ar-Ge ve yenilik işbirlikleriyle (üniversite, sanayi, kamu, STK'ların ikili, üçlü, vb. ortaklıkları ile) gerçekleştirilecek,
  - c. Başta Ar-Ge ve yenilik kapasitesinin güçlü olduğu alanlar ve ivme kazanmamız gereken alanlarda olmak üzere her alanda araştırmacı insan gücümüzü (nitel ve nicel anlamda) geliştirme amacımıza hizmet edecek,
  - d. Akademik, toplumsal veya ticari sonuçlar (katma değer) üretecek,
  - e. Yeni teknolojilerin elde edilmesine imkan veren,
  - f. Ülkemizin rekabet gücünü artırma konusunda katkı vadeden,
  - g. Toplumunu etkileyen sorunlara ve özel sektörün ihtiyaçlarına çözüm getirme konusunda değer üretme potansiyeli taşıyan,
  - h. Ülkemizde insanların yaşam kalitesini yükseltme konusunda değer üretme potansiyeli taşıyan,
  - i. Ar-Ge ve yenilik ekseninde oluşturulacak sektörel ve yerel boyuttaki yönetim mekanizmalarını teşvik eden,

- j. Ülkemizin sahip olduğu coğrafi, doğal (örneğin bor kaynakları), beşeri (örneğin genç nüfus), vb. güçleri veya fırsatları değerlendirmeye yönelik,
- k. Sonuçlarının kullanıcısı belirlenmiş ve başvuru sürecinde kullanıcının ihtiyacı ve kullanım niyeti taahhüt altına alınmış,
- l. Ülkemizin karşı karşıya olduğu veya olabileceği zorluklara ya da tehditlere karşı hazır olmamızı sağlayabilecek,
- m. Bilim ve teknoloji kültürünü topluma yaygınlaştırma potansiyeli taşıyan,

projeler olacaktır.

EK

- -

6.3. Araştırma Altyapıları Yol Haritası ve Araştırma Merkezlerine İlişkin İdari ve Yasal Düzenlemeler [2010/203]

KARAR

2010/203 Araştırma Altyapıları Yol Haritası ve araştırma merkezlerine ilişkin idari ve yasal düzenlemeler

İLGİLİ DİĞER KARARLAR

- 2010/201 Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Uygulama Planı 2011-2016'nın Onaylanması ve İzlenmesi

SORUMLU KURULUŞLAR

- Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

İLGİLİ KURULUŞLAR

- TARAL Kapsamındaki Kuruluşlar

GEREKÇE

Araştırma altyapıları sistemi Ulusal Yenilik Sisteminin bir alt sistemi olarak tanımlanabilir. Kamu kurumları, özel sektör, üniversiteler ve araştırma enstitülerinde kurulu olan araştırma altyapıları, bilgi kazanımı, öğrenme ve dönüştürme süreçlerini düzenleyen ve yön veren bir kurumsal odaklanma aracı olarak görev yapmaktadır.

Değişik kesimlerden paydaşları toplumun karşılaştığı sorunlara çözüm üretmek için bir araya getiren araştırma altyapıları, araştırmacılara hizmet sunarken aynı zamanda gençleri bilime çekmekte ve bilimsel toplulukların şekillenmesine yardımcı olmaktadır. Araştırma, eğitim ve yenilik üretme süreçlerini bir araya getiren araştırma merkezleri ülkelerin rekabet kazanımı konusunda önemli bir rol üstlenmektedir.

Planlı kalkınma dönemi ile birlikte bir yandan bilim ve teknoloji politikaları şekillendirilirken diğer yandan 'müspet bilimlerde temel ve uygulamalı araştırmalar yapmak' amacıyla araştırma enstitülerinin kurulması için kaynak tahsis edilmeye başlanmış ve geçen zaman içinde çeşitli kurumlarda araştırma altyapıları kurulması desteklenmiştir.

Türkiye Araştırma Alanı'nın (TARAL) hayata geçirilmesiyle bilim, teknoloji ve yenilik faaliyetlerine ayrılan kaynakların önemli oranda artırılmaları araştırma çalışmalarının yürütüldüğü altyapıları geliştirme ve daha etkin bir şekilde çalışmalarını için düzenlemeler yapma ihtiyacını artırmıştır.

Yatırım programları kapsamında Ar-Ge'ye ayrılan kaynakların 2002 yılında 114 milyon TL'den 2010 yılında 1,5 milyar TL seviyesine çıkarılmasına paralel olarak kamu kurumları, üniversiteler ve araştırma kurumlarında uzmanlık ve mükemmeliyet merkezleri ile üniversitelerde merkezi araştırma laboratuvarları kurulması çalışmalarına verilen destekler de önemli ölçüde artırılmıştır. Bu çerçevede araştırma altyapıları için ayrılan kaynaklar 2003 yılında 101 milyon TL iken 2010 yılında 378 milyon TL'ye çıkarılmıştır. Aynı dönemde Kalkınma Planları, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kararları ve diğer strateji belgeleri ile belirlenen öncelikli alanlar başta olmak üzere toplam 134 uzmanlık/mükemmeliyet merkezi projesi Yatırım Programları kapsamında desteklenmiştir. Bunun yanı sıra araştırma altyapısı eksik olan üniversitelerde ileri düzeyde araştırma projelerinin yürütülmesini sağlamak, daha fazla sayıda nitelikli araştırmacıyı çekmek ve özel sektör ile birlikte çalışılabilecek platformlar oluşturmak amacı ile merkezi araştırma laboratuvarları kurulmaya başlanmıştır. Bu kapsamda, 2010 yılında 41, 2009 yılında 11 ve daha önceki yıllarda 5 adet olmak üzere toplam 57 adet merkezi laboratuvar projesi Yatırım Programına dâhil edilmiştir. Bu projelerin 34 tanesi 2006 yılından sonra kurulmuş olan üniversitelerimizde yer almaktadır.

Bunun yanında araştırma altyapılarına ayrılan kaynakların ve altyapıların daha etkin kullanılması için DPT Müsteşarlığı koordinasyonunda çalışmalar başlatılmıştır. Kamu kurumları, üniversiteler, araştırma enstitüleri ve özel sektörden araştırmacılar, merkez yöneticileri ve kurum idarecilerinden temsilcilerin katılımı ile düzenlenen toplantılarda araştırma merkezlerinin daha verimli çalışabilmesi hususunda dile

getirilen görüş ve öneriler aşağıda belirtilen ana başlıklar altında toplanmıştır:

- Araştırma merkezlerinin hukuki statüleri ve yönetim modellerine ilişkin belirsizliklerin giderilmesi,
- Araştırma merkezlerinin sürdürülebilir mali yapıya kavuşturulması,
- Nitelikli personel istihdamında karşılaşılan sorunların çözülmesi,
- Araştırma merkezleri ağının kurulması,
- Araştırma merkezlerinin performanslarının değerlendirilmesi ve izlenmesi,
- Merkezlerin kurulum aşamasında proje yürütücülerine destek sağlanması,
- Araştırma merkezleri ve KOBİ'ler arası işbirliğinin desteklenmesi,
- Araştırma merkezlerinde ISO ve akreditasyon çalışmalarının yapılması.

Merkezlerin özel sektör ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği kurmaları, yönetimi, sürdürülebilir finansmanı, personel istihdamı, tüm araştırmacılara 7 gün 24 saat hizmet verebilecek şekilde açık olması, performansların izlenmesi ve değerlendirilmesi gibi konularında idari ve yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Öte yandan, Kalkınma Planları, Orta Vadeli Programlar, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu Kararları ve diğer strateji belgelerinde belirlenen öncelikler göz önüne alınarak, ülkemizdeki mevcut ve yapılacak araştırma merkezlerinin yerleri, konuları, işbirlikleri, çalışma alanları ve finansman modelleri gibi hususları belirlemeye yönelik bir Araştırma Altyapısı Yol Haritasının hazırlanması gerekmektedir. Katılımcı anlayışla hazırlanacak bu yol haritası aynı zamanda Avrupa Birliği'nde yürütülen araştırma altyapısı çalışmalarında ülkemizin konumunu güçlendirecektir.

KARAR

- Kamu kurum ve kuruluşları ile üniversitelerdeki araştırma merkezlerinin etkin kullanımını ve sürdürülebilirliğini sağlamak üzere, merkezlerin özel sektör ve ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği kurmaları, yönetimi, sürdürülebilir finansmanı, personel istihdamı, tüm araştırmacılara 7 gün 24 saat hizmet verebilecek şekilde açık olması, performansların izlenmesi ve değerlendirilmesi gibi konularında idari ve yasal düzenlemeler yapılmasına ve;
- Ülkemizdeki mevcut ve yapılacak araştırma merkezlerinin konu, yer, işbirlikleri, çalışma alanları ve finansman modeli gibi hususların belirlenmesine yönelik olarak Araştırma Altyapıları Yol Haritası hazırlanmasına karar verilmiştir.

EK

- -